

aimed at projects realization.

The results-oriented unit is presented through the pedagogical process results - the future social workers readiness to professional activities in conjunction with the youth NGOs.

Key words: a future social worker, the model of forming the future social worker's readiness to professional activities, the non-governmental organizations (NGOs)

УДК 37.013.42:374

Краснова Н. П.*

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ «EVENT-ТЕХНОЛОГІЙ»

У статті розглядаються проблема event-технології як провідного напрямку соціально-педагогічної діяльності; аналізуються концептуальні позиції event-технологій (за рівнем застосування; за основним фактором розвитку; за орієнтацією на сферу розвитку особистості; за характером змісту та структури; за типом управління; за видом соціально-педагогічної діяльності); визначено цільові орієнтації та призначення event-технології; доведено, що педагогічний потенціал eventa полягає в емоційній забарвленості події, емоційній піднесеності учасників події, у розкритті якостей і властивостей особистості, їх розвитку, у формуванні комунікативної культури учасників події, у розвитку палітри побудування стосунків між учасниками події.

Ключові слова: event-технологія; подієвий підхід у використанні event-технології; класифікації event-технологій; цільові орієнтації та призначення event-технології.

Проблема соціально-морального виховання підростаючого покоління в умовах сучасного українського суспільства набуває особливого значення. Пов'язано це зі змінами в суспільстві, які мали місце за останній час, з вимогами до процесу виховання дітей та молоді, тому що суспільство приймає освітніх, моральних, комунікативних людей, які вміють будувати відносини, грамотно й доцільно ставити та вирішувати будь-які завдання.

Останніми роками з'явилися декілька наукових робіт з такого напрямку організації дозвілля як event – організація унікальних подій на основі особистісних бажань. Ідеям, стратегіям, методам eventa, event-менеджменту, організації event-заходів присвячено роботи А. Берлова, С. Лемера, Р. Мозера та ін.; історії виникнення, організації свят – Є. Працюк; святам для дітей, школярів, батьків – Є. Агафоновой, І. Гераскіної, Л. Соколової та ін. В основі організації event-заходів лежить event-технологія перетворення будь-якого заходу засобом допоміжних ефектів у виключну подію для особи (У. Хальцбаур, Л. Соколова та ін.).

Незважаючи на значну кількість теоретичних і практичних робіт, проблема організації позакласної та дозвіллевої діяльності дітей та молоді залишається дуже гострою в аспекті її науково-педагогічного забезпечення. Це пов'язано з тим, що: в педагогічному співтоваристві відсутнє цілісне уявлення про методи, форми та засоби організації позакласної та дозвіллевої діяльності дітей та молоді; вітчизняна соціально-педагогічна практика організації позакласної та дозвіллевої діяльності дітей та молоді не завжди зорієнтована на розкриття та використання педагогічного потенціалу нових технологій.

Усе це й зумовило вибір теми нашої статті, мета якої – розкрити соціально-педагогічний потенціал event-технології.

Наразі у вітчизняній соціальній педагогіці, зокрема в теорії соціального виховання, представлено подієвий підхід як точку зору і засіб роботи з проблем виховання. Переваги подієвого підходу полягають у такому:

– він дозволяє сформулювати погляд на виховний процес як на діалектичну єдність яскравих подій у житті вихованця і повсякденності з її буденними справами;

© Краснова Н. П.

- в умовах освітньої установи він передбачає організацію емоційно насичених, незабутніх справ, які виявляються колективно та індивідуально значущими;
- такі події стають своєрідними віхами не тільки у виховному процесі, але й у житті вихованця [7].

Одиницею цього підходу є соціально-педагогічна подія, яку можна розглядати як розвивальну, ціле- і ціннісно орієнтовану зустріч дорослого і дитини, що триває в об'єктивній реальності або у свідомості суб'єкта. Соціально-педагогічна подія створює умови для спільного проживання всіх учасників твореного сенсу дії, кінцевим результатом якого стає особистість, яка розвивається, а проміжним результатом – духовне піднесення над повсякденністю, рутиною, зафіксоване в моделі поведінки, ставленні до себе, оточуючих. Рішучим кроком на шляху якісного перетворення виховного процесу може стати перехід соціального педагога до діяльності в режимі соціально-педагогічних подій. Саме в соціально-педагогічних подіях дитина набуває досвіду відповідальної свободи перед особою іншого (дорослого) [8].

Ознаками соціально-педагогічної події є такі: її недетермінованість (вона не є наслідком і продовженням природного плину життя); її імовірність (можна вказати, де, коли, за яких обставин відбудеться подія, при цьому вона не є випадковою); серйозність і напруженість роботи; емоційність. Ці ситуації не можна планувати як передвирішені, тільки як відкриті, тобто необхідно розробляти різні сценарії їх розвитку [6]. Проектування і реалізація мережі взаємопов'язаних соціально-педагогічних подій тягне за собою переосмислення і зміну на основі принципів системності та варіативності, змісту і структури соціально-педагогічної діяльності. Таким чином, подієвий підхід до виховання дозволяє соціальним педагогам розробляти і втілювати в життя реальні соціально-педагогічні події різного рівня.

Поняття «потенціал» розуміється як ступінь потужності в якому-небудь відношенні, сукупність засобів, необхідних для чого-небудь, «ресурси»; «потенційний-можливий»; «потенція – можливість, те, що існує в прихованому вигляді і може виявитися за відомих умов» [2].

У зв'язку з цим під соціально-педагогічним потенціалом розуміються виховні, можливості якого-небудь соціального феномена (унікального фрагменту соціальної дійсності) з метою розвитку особистості. Ця категорія передбачає соціально-педагогічні (явні і приховані) ресурси.

У цьому зв'язку event-технологія є елементом сучасної соціальної дійсності.

Згідно з класифікаційними параметрами можна дати таку характеристику event-технології.

Концептуальні позиції:

- культура організації дозвілля з метою розвитку особистості;
- культура дозвілля будується на пріоритеті моральних цінностей;
- розвиток сфер культури, освіти і бізнесу передбачає синтез традицій і новацій, творчий підхід, масовість і доступність.

За рівнем застосування event-технології можуть бути:

- на рівні суб'єкта (вчителів, батьків, співтовариств);
- на рівні окремого навчального закладу;
- на муніципальному рівні;
- на регіональному рівні;
- на міжрегіональному рівні;
- на міжнародному рівні [2].

З філософської точки зору event-технологія – це:

1) діалектико-матеріалістичний філософський напрямок, що розглядає розвиток людини як складний, тривалий і суперечливий процес, в якому повною мірою реалізуються загальні закони розвитку;

2) гуманістичний філософський напрямок, згідно з яким гуманізм становить собою систему поглядів, що визнають цінність людини як особистості, її право на свободу,

щастя, розвиток і прояв всіх здібностей. Це система, яка вважає благо людини критерієм оцінки соціальних явищ, а принципи рівності, справедливості, людяності – бажаною нормою відносин у суспільстві [3].

За основним фактором розвитку event-технологія постає таким чином:

1) соціогенна технологія, що представляє особистість як *tabula rasa*, на якій записується соціальний досвід людини, результати навчання і виховання, а організм – як систему, що пристосовується до зовнішнього середовища;

2) психогенна технологія, згідно з якою результат розвитку визначається в основному самою людиною, її попереднім досвідом, внутрішніми психологічними процесами і механізмами саморозвитку та самовдосконалення [2].

У застосуванні event-технологій використовуються такі наукові концепції засвоєння досвіду:

1. Асоціативно-рефлекторна концепція (Д. Богоявленський, Н. Менчинський, Е. Кобанова-Меллер та ін). Згідно з асоціативно-рефлекторною теорією засвоєння знань, формування навичок і умінь, розвиток особистісних якостей людини є процесом утворення в її свідомості різних асоціацій.

2. Особистісно-діяльнісна концепція (П. Гальперін, А. Леонт'єв, В. Якиманська та ін). Обидва компоненти (особистісний і діяльнісний) нерозривно пов'язані один з одним, бо особистість є суб'єктом діяльності, яка у свою чергу поряд з дією інших факторів визначає розвиток особистості як суб'єкта.

За орієнтації на сфери розвитку особистості event-технологія – технологія розвитку.

За характером змісту та структури – комплексна (універсальна) – вона може охоплювати всі рівні системи освіти.

За видом соціально-педагогічної діяльності – це технологія соціалізації. Соціалізація дитини залежить від багатьох впливів (макро-, мезо-, мікрофакторів) на нього [3].

Event-технології організовані за такими принципами:

1. Принцип гуманізації, який сприяє формуванню в особистості духовно-моральної свідомості і гуманістичного світогляду.

2. Принцип відповідності. Організація події не тільки визначається віком суб'єктів події, їх індивідуально-особистісними інтересами і схильностями, але й залежить від безлічі умов (зокрема від навколишнього середовища).

3. Принцип варіативності і свободи вибору кожним учасником роду занять, змісту й організаційних форм. Внутрішня свобода особистості передбачає можливість їй задоволення своїх потреб, можливість вибору, самовизначення.

За організаційними формами event-технологія – основна (передбачає використання різноманітних видів event-заходів).

За підходом до дитини – це особистісно орієнтована технологія.

Переважаючими методами event-технології є методи організації життя та діяльності дітей та молоді, які покликані впливати на поведінково-діяльнісну сферу особистості; включають учасників у різноманітні види практичної діяльності, які регулюють через емоційно-вольову сферу появу позитивних якостей особистості.

За напрямком модернізації та відношенням до традиційної соціально-педагогічної системи – це гуманітарна технологія поглиблення соціально-розвивальних функцій освітнього закладу.

За категорією учасників – це масова технологія (учасники різних вікових, соціальних груп) [7].

Цільові орієнтації та призначення event-технології є такі:

- допомогти особистості реалізувати свої потреби, інтереси;
- формувати культуру дозвілля;
- навчити співпрацювати (працювати в команді, колективі, громаді);
- сприяти (по можливості) професійному самовизначенню особистості.

Визначаються такі **функції event-технології**:

- *Дозвіллева*: задоволення інтересів, потреб особистості та спільнот.
- *Релаксаційна*: зняття напруженості, тривожності, незадоволеності.
- *Соціалізаційна*: розвиток та реалізація імманентних (внутрішньо властивих) задатків і властивостей людини, самозмінна людини в конкретній ситуації, формування людини як члена конкретного співтовариства.
- *Виховна*: передача зразків життєдіяльності, прикладів поведінки, пропаганда цінностей здорового способу життя, свободи особистісного вибору, формування ставлення до світу, самого себе, залучення до національної (регіональної) культури.
- *Освітня*: формування знань, умінь і навичок у сфері організації дозвілля і використання їх для формування світогляду.
- *Інформаційна*: поширення знань про організацію дозвіллевої діяльності, інформування спільноти про різноманіття форм діяльності з розвитку інтересів особистості.
- *Інтеграційна*: об'єднання людських, технічних, економічних ресурсів протягом певного часового проміжку і географічного простору, поєднання особистісних інтересів, отримання колективного емоційного заряду і задоволення [8].

Event-технологія складається з декількох етапів. На фазі ініціювання відбувається: зародження ідеї, постановка мети; розроблення програми, інформування, вибудовування концепції event; продумування стратегії, планування, концепції підготовки і ходу event-заходу.

На фазі підготовки здійснюються: плани (попередня робота, проведення, оцінка результатів): event (зміст, учасники, маркетинг, логістика (діючі особи, відвідувачі, матеріали); аналіз ризиків, структурування, організація, реалізація.

На фазі дії (проведення event-заходу) відбувається: привітання учасників, обслуговування і проводи, поточний контроль.

На фазах післядії та підбиття підсумків спостерігаються: демонтаж споруд і обладнання, документування, зворотний зв'язок, оцінювання відповідей, оброблення даних, внесення удосконалень, звільнення від обов'язків та залучення працівників, прийняття рішень про подальші заходи [8].

Один із сенсів event-заходів полягає в тому, що ніяких збоїв у здійсненні подій бути не може, оскільки спостерігається чіткість на всіх етапах і в усіх фрагментах роботи. Event-заходам властиві такі характеристики, як їх винятковість (неповторність), планування очікуваного результату, виявлення та врахування ризиків на етапі підготовки, позитивність сприйняття події учасниками, розвиток їх ініціативи, активності, пізнавальної та соціальної мотивації, використання ресурсів – людських (залучення спеціалістів зі сфери культури і мистецтва, артистів, аніматорів, художників та ін.), технічних, фінансових.

Виховний потенціал eventa полягає: в емоційній забарвленості події, емоційної піднесеності учасників події, у розкритті якостей і властивостей особистості, їх розвитку, у формуванні комунікативної культури (культури взаємодії) учасників події, у розвитку палітри вибудовуються відносини між event-менеджером і учасниками події; між учасниками події; учасниками події та психотерапевтичною допомогою учаснику події. Дидактичний потенціал eventa полягає у вияві навчальної функції події, у пізнанні навколишньої дійсності, в інтелектуальному розвитку особистості.

Позитивним результатом від використання eventa в соціально-педагогічній сфері буде за дотримання таких умов:

- транслявання інформації про історію, сутність, особливості eventa (формування банку інформації різними засобами);
- формування активного ставлення до eventa суб'єктів системи соціально-педагогічної реальності, формування штату суб'єктів eventa;

– засвоєння знань про event, event-заходи, event-технології, про ризики її застосування як про елементи соціально-педагогічної дійсності (створення банку eventa й здійснення його моніторингу);

- освоєння event-технології соціально-педагогічним співтовариством [3];
- наявності коштів (передусім матеріальних) на проведення event-заходів.

Важливою умовою проведення event-заходу постає командоутворення організаторів, учасників та виконавців. Наразі розробляються і реалізуються на практиці різні програми командоутворення (активні, пасивні, психологічні, інтелектуальні та ін.). У соціально-педагогічній науці командоутворення розглядається досить вузько – як активний відпочинок. Навіть за такого підходу програма має бути заздалегідь чітко прописана й опрацьована (продуманий сценарій, підібраний персонал, підготовлений реквізит тощо). Для цього командоутворення необхідні соціальний педагог-організатор, психолог, тренер, режисер, інструктор-консультант, аніматори-актори. Техніка командоутворення чимось схожа з підходами до формування і розвитку колективу відомих радянських педагогів – А. Макаренка (колектив ним розумівся як соціальна група людей що характеризується спільністю мети, єдністю дії, відносинами відповідальної залежності, психологічним кліматом, дисципліною) [4]; І. Іванова (методика комунарського виховання через організацію колективних творчих справ) [1]; А. Лутошкіна (облік емоційного потенціалу особистості в розвитку колективу) [4].

Для успішності проведення event-заходів важливим є позитивний емоційний настрій («мажорний настрій» у А. Макаренка, використання емоційного стану особистості як умова успішного виховання у А. Лутошкіна).

Концепція event полягає в тому, що подія не відбувається сама по собі, вона цілеспрямовано планується з урахуванням інтересів учасників, проходить завжди активно і цікаво, служить для повідомлення інформації, спонукання до активності, мотивації, формування основного стилю поведінки. Крім того event здатний зробити набагато більше, ніж ефективна протидія такому розвитку подій, як вимоги, настанови, обмеження, заборони і застереження. Він, навпаки, сприяє профілактиці жорстокості й насильства, наркоманії, попередженню асоціальної поведінки, корекції поведінки, розвитку толерантності.

У event-технології метою зусиль організаторів є спільна цікава діяльність. При цьому результат буде залежати від організації конкретної події, від розуміння змісту діяльності та її виконання всіма учасниками, від обставин, які будуть супроводжувати захід, від можливостей (і потреб) усіх учасників. Якщо особливостями методики колективної творчої справи І. Іванова є надання дітям максимальної самостійності, самодіяльності (позиція дорослого розглядається на рівні співробітництва); творчий характер діяльності (діяльність дітей спрямована на поліпшення – позитивна зміна навколишнього життя); циклічність культурно-творчої справи від етапу пошуку ідеї (прояв ініціативи й активності учасників) – планування – виконання (етапу колективної взаємодії, формування колективної моделі поведінки) до аналізу результатів праці (вироблення громадської думки через аналіз власних дій); використання елементів гри [4], то event-захід відрізняється за ідеєю, метою, етапами проведення, кількістю та складом учасників, часом проведення, змістом, витраченими засобами. Схожі позиції бачаться в значущості підготовчого циклу роботи, у вільному спілкуванні, у взаємодії організаторів (робота в команді), позитивному настрої, результаті.

Соціально-педагогічний сенс event-заходів полягає в тому, що ніяких збоїв у здійсненні подій бути не може, має бути чіткість постановки мети, організації (зокрема навчіння такої організації учасників події), залучення (акцентуація) уваги інших людей (ресурсів) до події. При цьому відбувається розвиток ініціативи, активності, пізнавальної та соціальної мотивації учасників події.

Таким чином, педагогічний потенціал «event-технології» як технології організації та дозвілєвої діяльності полягає в реалізації особистісних запитів у проведенні

культурного дозвілля, у розкритті якостей особистості, у формуванні та розвитку комунікативної культури учасників заходів, у виявленні його навчальної функції, у пізнанні навколишньої дійсності, в естетико-психолого-релакційному ефекті «event-заходів». З огляду на значний педагогічний потенціал «event-технологій» порушена у статті проблема потребує подальшого вивчення.

Література

1. Иванов И. П. Энциклопедия коллективных творческих справ / И. П. Иванов. – М. : Издательство «Просвещение», 1999. – 127 с.
2. Event-менеджмент / У. Хальцбауэр [и др.]; пер. с нем. Т. Фоминой. – М. : Экс-мо, 2007. – 384 с.
3. Куліш А. Public relations для громадських (недержавних) організацій. Практичні поради на щодень / А. Куліш. – К., 2004. – 127 с.
4. Лутошкин А. Как вести за собой. Старшеклассникам об основах организаторской работы / А. Лутошкин. – М. : Изд-во «Просвещение», 1981. – 126 с.
5. Макаренко А. С. Избранные произведения : в 3-х т. / под ред. Н. Д. Ярмаченко и др. – К. : Рад. школа, 1983. – 126 с.
6. Робота соціального педагога з дитячими та молодіжними організаціями : словник-довід. / упоряд. О. Д. Балдинюк. – К. : Науковий світ, 2007. – 95 с.
7. Соціальна педагогіка : навч.-метод. посіб. для підготовки до держ. атестації студ. за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» / за ред. П. М. Гусака, І. Є. Остапівського. – Луцьк : ПП. Іванюк В. П., 2009. – С. 148-149.
8. Соціально-педагогічна робота з дитячими та молодіжними об'єднаннями й організаціями : навч.-метод. посіб. / [С. О. Омельченко, Н. П. Краснова, Н. С. Шабаєва, Я. І. Юрків]. – Слов'янськ : ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2015. – 454 с.

Краснова Н. П.

СОЦИАЛЬНО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ ПОТЕНЦИАЛ «EVENT-ТЕХНОЛОГИИ»

В статье рассматриваются проблемы event-технологии как ведущего направления социально-педагогической деятельности; анализируются концептуальные позиции event-технологий (по уровню применения; по основным факторам развития; по ориентации на сферу развития личности; по характеру содержания и структуры; по типу управления; по виду социально-педагогической деятельности); определены целевые ориентации и назначение event-технологии; доказано, что педагогический потенциал eventa состоит в эмоциональной яркости события, эмоциональной возвышенности участников события, в раскрытии качеств и особенностей личности, их развития, в формировании коммуникативной культуры участников события, в развитии палитры построения отношений между участниками событий.

Ключевые слова: event-технология; деятельностный подход в использовании event-технологии; классификации event-технологий; целевые ориентации и назначения event-технологии.

Krasnova N. P.

SOCIAL AND EDUCATIONAL POTENTIAL OF «EVENT-TECHNOLOGY»

The article is dealt with the problem of event-technology, as leading direction of social and educational activities; it is analyzed conceptual position of event-technology (in terms of application, the main factors of development of orientation in the sphere of development of individuality, nature of content and structure, type of control, by type of social and educational activities); it is identified target orientation and event-purpose technologies; it is proved that pedagogical potential could lead to success, participants of educational process could perfect their qualities and individual features. Their development, forming and formation of communicative culture is a serious step forward. We must not forget about psychological background, it is very important psychological care of every participant. The article marks that an important condition for carrying out of educational process is mental level of organizers, participants and performers. For complete success of event-management it's very important positive emotional mood, the atmosphere of comradeship and mutual understanding («buoyant mood»

in A. Makarenko, using emotional state of individuality as a condition for successful education in A. Lutoshkina); proved that pedagogical potential of «Event technology» as a technology of organizational activity was in the realization of personal requests to conduct cultural spare time in revealing personality's traits of personality in forming, formation and development of communicative culture of participants.

Keywords: event-technology; active approach in use of event-technology; classifications of event-technologies; target orientations and destinations of event-technology.

УДК 37(091)(477)

Левчук І. Б.*

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК БЛАГОДІЙНОСТІ ЯК ОДНОГО ІЗ НАПРЯМКІВ ПРОСВІТНИЦЬКО-ГРОМАДСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВОСЛАВНИХ БРАТСТВ ВОЛИНСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ

У науковій статті проаналізовано провідні види громадсько-просвітницької діяльності православних братств Волині в 2 пол. XIX – на поч. XX ст. – організаторська, опікунська, благодійна, видавнича, дослідницька. Зокрема зацікавлено увагу на дослідженні особливостей організації благодійності та патронувannya як одного з основних напрямків просвітницько-громадської діяльності православних братств Волинської губернії. Виявлено головні форми (народні читання, бесіди, індивідуальна допомога школярам та членам їх сімей, видання книг, благодійні акції, масові заходи) та методи (організації діяльності, стимулювання, формування досвіду) просвітницько-громадської діяльності православних братчиків.

Ключові слова: православні братства, благодійність, патронувannya, просвітницько-громадська діяльність.

У період національного та духовного відродження постійно зростає інтерес до гуманістичного потенціалу християнства, яке забезпечує моральне оздоровлення та духовне оновлення суспільства, сприяє формуванню філософської культури та самобутнього світогляду українського народу [12, с. 32]. Особливо привертає увагу процес становлення та розвитку традицій духовного просвітництва у XIX – XX ст. та роль у цьому процесі волинських братчиків, в основу просвітницько-громадської діяльності яких було покладено гуманістичні ідеї народності та збереження національних православних орієнтирів в освіті та вихованні.

У зв'язку з цим метою нашої наукової розвідки є дослідження специфіки організації благодійності та патронувannya як одного з основних напрямків просвітницько-громадської діяльності православних братств Волинської губернії.

Теоретичні засади нашого дослідження склали концептуальні ідеї науковців О. Бойка, І. Власовського, С. Жилюка, А. Яковенка [1; 3; 5; 12]. Значними для ретроспективного аналізу провідних напрямків просвітницько-громадської діяльності православних братчиків на Волині в досліджуваній період є наукові праці М. Бикова, М. Демкова, М. Трипольського [2; 4; 10].

Якщо у XVI – XVII ст. становою основою братств було міщанство – «нова суспільна сила, яка відіграла значну роль у формуванні громадсько-політичного життя» [1, с. 122], то ініціаторами заснування православних братств XIX ст. була та православна інтелігенція, яка відіграла значну роль у просвітницькій діяльності та розвитку культурно-освітніх традицій, що ґрунтувалися на християнських національних цінностях. Як наслідок, у діяльності братств переважав релігійно-благодійницький напрямок, а з поширенням братського руху, дедалі більше реалізуючи добродійний напрямок діяльності, православні братства виявляли свої громадсько-політичні та національно-культурні характеристики, стаючи центрами

© Левчук І. Б.